

Posudek na výukové DVD *Historie 1950. Příběhy jednoho zázraku*, ÚSTR, 2014

Předložené DVD je další audiovizuální výukovou pomůckou skupiny vzdělávání ÚSTR. Prostřednictvím kauzy Josefa Toufara se věnuje represivní stránce československého vrcholného stalinismu, přibližuje činnost aparátu StB, snahy režimu o diskreditaci katolické církve v očích veřejnosti i samotnou osobnost katolického kněze J. Toufara, stejně jako dobovou propagandu.

Jakkoliv ve využití filmových ukázek a v metodice navazuje DVD na předchozí produkci výukových pomůcek ÚSTR, do jisté míry se v tomto případě jedná o vykročení novým směrem. Zatímco minulá DVD byla založena na extensivním audiovizuálním materiálu a sestávala z několika sekcí (viz *Česká společnost 1969–1989* či připravované *Obrazy války*), podoba současného DVD je poměrně minimalistická. Jestliže dřívější výukové pomůcky jsou určeny k dlouhodobému variabilnímu používání, DVD *Historie 1950* je orientováno na jednu vyučovací hodinu; samozřejmě s přesahy před (domácí úkol) i za (rozpracování otevřených témat a námětů v dalších hodinách) použití výukové pomůcky.

DVD je složeno ze dvou základních částí: „příprava“ a „hodina“. Doplnkové materiály jsou k potom k dispozici v sekci „knihovna“. Předchozí koncepce výukových DVD nabízela recipientovi relativně komplexní obraz společnosti, předpokládala ovšem časově náročné „čtení“. Nynější podoba vědomě od komplexnosti abstrahuje, nabízí jeden příběh, jeho různé varianty a interpretace. Je hravější/variabilnější a vzhledem k časové náročnosti vstřícnější. Jeho úspěšnost ovšem dle mého soudu daleko více závisí na roli učitele, na něhož jsou zde také kladeny značné nároky. DVD bude patrně funkční při užití bez přípravy, tedy pouze v modu „hodina“. Jestliže i tehdy budou moci žáci/studenti sledovat příběh „Čihoštského zázraku“, širších výukových cílů DVD může být dosaženo jen při aktivním přístupu učitele, tedy při vědomé ochotě spolupracovat na autorském záměru DVD. Tehdy jsou žáci/studenti rozděleni do třech skupin, jež na události z roku 1950 a na jejich aktéry nahlíží z odlišných úhlů pohledu: pracují s dobovými audiovizuálními i pramennými materiály, osvojují si vlastní argumentaci, seznamují se s odlišnými perspektivami, vstupují do konfrontací a kriticky nahlíží na své i odlišné role; získávají povědomí o stalinské minulosti, jeho mediálním světě atd., ale také o dalším životě příběhu v nedávné minulosti i současnosti.

Autoři DVD si nekladou nárok na normativní objektivitu, nejde jim o jednu „pravdivou variantu“ příběhu. Vedle přiblížení povahy tehdejšího režimu a jeho atmosféry usilují také o poukázání na konstruktivní povahu historických příběhů a o mnohovrstevnatou aktualizaci některých historických témat. Stejně jako u předchozích výukových DVD není ovšem autorský záměr nesen v duchu radikálního relativismu. Autoři recipienty směřují k osvojení principů kritického myšlení, současně je ale také vedou k zaujetí hodnotových soudů. Osobně se domnívám, že v rámci hodin dějepisu či společenských věd nezná současné školství aktuálnějších potřeb. Autorům snad jen více než jindy doporučuji sledovat „druhý

život“ DVD ve školní praxi; variabilita interpretací může být nesmírně účinná a funkční, může však také vyvolávat nezamýšlené efekty. DVD *Historie 1950. Příběhy jednoho zázraku* považuji za velmi zdařilý a užitečný výstup a **doporučuji** ho publikovat v tomto tvaru.

V Praze dne 12. března 2014

PhDr. Jan Mervart, Ph.D.

Filosofický ústav AV ČR v.v.i.

Filosofická fakulta Univerzity Hradec Králové